

consequitur, si recensita pacta distinctè exposita, planè perspecta, & comprobata fuerint à Summo Pontifice, resignationem nec simoniacam esse, nec illicitam; cum illius actum, & adnexa pacta omnia rata fecerit is, qui universo Ecclesiastico Juri superior est, illudque potest sua auctoritate relaxare, uti rectè concludunt Auctores. Quinimò tantum abest, ut in resignationibus favore certæ personæ simoniacum crimen passim lateat, ut ex illis potiùs validum remedium prodierit ad eliminandam simoniam illam Divino Jure damnatam. Certis quippè allatis relationibus detectum est, in quibusdam regionibus, ubi rumor increbuerat, resignationes favore certæ personæ non ampliùs locum, aut exitum habituras, invecum fuisse occultum, ac perniciosum abusum, quo fictitia Beneficia erigebantur eo consilio, ut illa subinde cum veris Parochiis, & Canonicatibus permutarentur, certa aliqua super hisce Parochialibus, & Canonicatibus pensione constituta; qua quidem improba methodo id assequerentur, quod aliàs jure obtinuissent, si Parochialium, aut Canonicatum resignationes in favore certæ personæ, juxta receptum stylum, factæ fuissent, & admissæ.

XVIII. Quæ hæcenus disputata sunt, satis superque esse deberent ad eradicanda tandem, si fieri umquam poterit, zizania, quæ identidem disseminantur. Verùm, quia intrinsicis rationibus quandoquè præpollere solent auctoritates, & res judicatæ tribunalium, licebit Nobis has superaddere notitias. Arnulphus Ruzaus in magna Parisiensi Curia Consiliarius Tractatum scripsit *Juris Regaliorum*, ubi *privilegio 32. n. 2.* asserit discussam olim fuisse quæstionem, an resignatio favore certæ personæ valida sit,

an verò simoniaca dici mereatur. Plures affert ipse rationes ad vindicandam actus validitatem, eumque purgandum omni suspitione simoniacæ labis; sed subinde refert supremæ Curie decretum, quo hujusmodi renuntiationes irritæ ac simoniacæ declarantur. Verùm, ut hujusmodi judicati vix pondusque expendatur, satis esse videtur hoc unum monere; firmas nimirum in Gallia, & validas haberi Beneficiorum regio juri subjectorum resignationes in favorem certæ personæ coram Rege peractas; quo posito, quis valeat percipere, quo umquam jure eadem licitæ sint, nulloque simoniæ vitio infectæ, si coram Rege peragantur; contra verò nullæ sint, irritæ, ac simoniacæ, si fiant coram Pontifice Maximo, actum comprobante, & acceptante? De jure hoc regio, fusiori calamo scripsit auctor Tractatus *de Regalia part. 2. c. 7. pag. 70.* quo in loco ejusdem juris imbecillitatem demonstrat. Cabassutus verò in *Theorica, & Praxi Juris Canonici lib. 2. c. 12. n. 12.* si jus regium tuetur, Pontificium saltem non oppugnat: *Resignationem in favorem*, inquit, *Jus prohibet; ideoque omnes in favorem factæ resignationes nullius sunt momenti, nisi fuerint admissæ à Papa, cujus potestatis est de communi jure dispensare. In Gallia tamen multorum sæculorum usu & consuetudine præscriptum est, ut tempore Regaliæ fiant Beneficiorum resignationes in alterius certe personæ favorem coram Rege, qui solus, ac pleno jure vacantia in Regalia Beneficia confert. Secluso Papa & Rege, nullus potest resignationes in favorem admittere; nec ipse Papa Legatus, nisi hoc specialiter in mandatis habeat.*

XIX. Certum est, Galliarum Oratores in Concilio Tridentino enixis studiis proposuisse, ac suasisse, ut proscriberentur omninò resignationes in favorem certæ personæ fieri sollicitæ,

asserentes, sanctionibus canonicis adversari, quod possit quisquam sibi in Beneficio successorem quærere, ac seligere; uti videre est apud Thomassinum *tom. 2. lib. 1. cap. 50. in fin. & Van-Espen Jur. Eccles. Univers. part. 2. tit. 27. cap. 1. num. 19.* Æquè tamen certum est, eorum instantiam apud Tridentinos Patres minimè obtinuisse; quod fatetur etiam Natalis Alexander in *sua Theologia Dogmatica tom. 1. l. 2. cap. 6. regul. 8.* „Regum Christianissimorum ad Tridentinam Synodum „Oratores in mandatis habuere, ut „resignationum in favorem abrogationem postulerent, ac diligenter „urgerent. Id tamen obtinere non „potuerunt. Potestas enim ipsas approbandi penes summum Pontificem „remansit; Episcopis autem, aliisque „collatoribus est adempta.” Satis enim fuit sacro Concilio tollere, & abrogare mandata de providendo gratias, quæ expectativæ dicuntur, & reservationes mentales, quemadmodum videre est *sess. 24. cap. 19. de reformat.* hæcque omnia fuerunt executioni demandata, & adhuc religiosè servantur.

XX. Vetus est Apostolicæ Sedis consuetudo, qua resignationes favore certæ personæ recipiuntur. Pervolutis enim Datarie Regestis, compertum est, Clementem V. qui in Pontificem Maximum electus fuit anno 1305. easdem admisisse; ejusque exemplum secutos esse successores Pontifices, ipsùmque S. Pium V. auctorem celebri Constitutionis, inter suas 48. qua data fuit norma resignationibus, quæ coram Ordinariis fieri, & ab iis admitti possunt; & quoties adversus hujusmodi resignationes controversia aliqua excitata fuit, haud neglectum est fundamenta, quibus illæ innituntur, sedula investigatione perpendere. Cle-

mens enim XI. san. mem. Pontifex Congregationem haberi voluit à viris doctrina, rerumque usu tunc Romæ præstantibus, in eaque discuti, an resignationes favore certæ personæ essent proscribendæ; & quatenus abrogandæ minimè viderentur, quibus conditionibus easdem moderari, & cohiberi expediret; concordique omnium suffragio pronuntiatum fuit, resignationes tolli non oportere; sed nec easdem in posterum recipi debere quoad Parochiales, Dignitates, Canonicatus, & reliqua Beneficia residentialia, nisi præcesserit Ordinarii relatio de resignatarii moribus, doctrina, & habilitate; & quoad Parochiales hoc superadditum fuit, ut resignatarius ætatis suæ annuum trigessimum ageret, quamvis ex Juris communis præscripto, qui vigesimum quartum annum exegerit, rectè Parochiali præponatur, uti constat *ex cap. Cum in cunctis, §. Inferiora*, ubi Abbas, *num. 2.* & Fagnanus *num. 10. de elect.* Ordinarii itaque in id animum maximè intendant, ut accuratam, rectamque exquiratur, relationem faciant, & si de resignatione Parochialis agatur, eandem non transmittant, nisi præhabito examine illius, in quem animarum cura transferenda proponitur, coram Examinatoribus Synodalibus; si verò res sit de Canonicatibus, aliisque Beneficiis residentiam exposcentibus, quin, & de Beneficiis nullo residentiam onere gravatis (quandoquidem nec horum resignatio sine prævia Ordinarii relatione nunc recipitur, quamvis vigens antea praxis id minimè requireret) secluso partium studio, & personarum acceptione posthabita, rerum veritatem exponant, & referant. Eoque pacto jam nulla erit occasio vociferandi, ex resignationibus, quæ fiunt, & admittuntur favore certæ personæ, id evenire, ut Parochiales,

Canonicatus, Beneficiaque omnia viris immeritis repleantur. Inscipiatur doctus & accuratus Rigantius in *Commentariis ad Regul. 45. Cancell. § 1. à n. 1. ad 41.* ubi, quæ hæctenus disputavimus, pluribus ipse recensuit, & reliquas omnes hanc rem attingentes notitias collegit.

XXI. Proximum à resignationibus favore certæ personæ locum obtinent coadjutoria cum futura successione, de quibus idem, quod de illis, iudicium ferendum est; nimirum nec excessivum illarum numerum esse approbandum; at ne eas quidem reprobandas, quæ concedi solent, quibusdam impellentibus circumstantiis, plerumquæ ex eo provenientes, quod qui Ecclesiam; aut Præbendam, vel quodlibet aliud Ecclesiasticum Beneficium obtinent, impares evaserint obeundis muneribus eorum Ecclesie, Præbendæ, aut Beneficio adnexis; quodque difficile admodum sit, idoneum alium virum reperire, qui debita Ecclesie obsequia, curam, servitum exhibere velit, non proposito ipsi certo futurae successionis præmio. In Decretalibus sub tit. *de Clerico ægrotante, & precipuè in cap. De Rectoribus*, cavetur, ut coadjutori congrua portio ex Ecclesie redditibus assignetur, quia ibi agebatur de coadjuto temporaria ægritudine correpto, quo tandem convalescente, coadjutoria cessare debebat. Verum in aliis duobus Capitulis; quorum alterum incipit *Tua nos*, alterum *Consultationibus*, nullum planè habetur verbum de congrua coadjutori adscribenda; ex quo plures Juris Canonici Interpretes inferendum duxerunt, in duabus hisce Decretalibus rem esse de coadjutore ob perpetuam coadjuti ægritudinem, & cum jure futurae successionis deputato; hasque proinde coadjutorias Juri Canonico cognitatas esse, atque probatas;

eoque magis, quia pro illis validissimum suppetit argumentum ex *Can. Quamvis, 7. quæst. 1.* in quo, dum agitur de coadjutore, qui adjungendus erat Episcopo à pluribus annis ægrotanti, & de cujus validitudine jam ferè nulla spes suberat, hæc apposita leguntur verba: „Qui, „etiamsi Episcopo, qui nunc ægrotat, superstes extiterit, loco ejus „debeat consecrari.”

XXII. Verum, ad plenè vindicandas coadjutorias cum futura successione, validissimum nobis argumentum suppeditant solemnia quædam facta, quæ in Historia Ecclesiastica referuntur. Illustre illud planè est, quod medio circiter tertio sæculo contigit. Cum enim, è vivis erepto Severo, pax & tranquillitas Orientali Ecclesie fuisset restituta, celebris Narcissus ad suam remeavit Hierosolymitanam Ecclesiam at, quia illi utiliter præesse non poterat, cum centesimum jam ageret ætatis annum, Palæstinæ Episcopi, Narcisso annuente, Cleroque universo, & populo consentiente, in Cathedra Hierosolymitana collocarunt S. Alexandrum tunc in Cappadocia Episcopum, qui per id temporis illuc advenerat sacra loca visitaturus; atque hoc pacto Narcisso adjunxerunt Episcopum adiutorem cum jure successionis post Narcissi mortem in Hierosolymitano Episcopatu obtinendæ. Qua agendi methodo binas dispensationes Palæstinæ Episcopi concessisse videntur; alteram, qua Episcopum ab una ad aliam Ecclesiam transtulerunt; alteram verò, qua duos in eadem Sede constituerunt Episcopos, quod ita Hierosolymitanæ Ecclesie utilitas & necessitas postularet. Narratur id ab Eusebio *lib. 6. Hist. Eccl. c. 9* à Nicephoro *in Hist. Eccl. l. 5. c. 10.* à Papebrochio *in Hist. Cronol. Episcoporum Hierosolymit. num. 60. tom. 3. mens. Maji.* Adductæ verò animadver-

siones leguntur penes Thomassin. *de veter. & nov. Eccles. discipl. part. 2. lib. 2. cap. 55. num. 10.* ubi, post relatum electionis Alexandri historiam, hæc subdit: „Eodem afflato Spiritu „charitatis Sancto Episcopi Provinciae „duplici subscribere dispensationi, „ut, & Alexandrum prioris Ecclesie „nexu solverent, & coadjutorem illum Narcisso, ac Coepiscopum darent. Eò invitabat utilitas, eò necessitas adigebat. Erat enim Narcissus centum annos natus, & Alexandri non paulò eminentius erat virtutum fastigium, quam Sedis Hierosolymitanæ. Ita compensata est dispensatio duplex à Concilio Provinciali.” Et, si fides adhibenda est erudito Ruinart *in Acta Martyrum*, & peculiariter *in Acta S. Alexandri*, ex hoc celebri facto coadjutoria cum futura successione suam repetit originem: „Cujus quidem facti nullum exemplum in Ecclesia tunc temporis præcesserat; ad quod proinde Episcoporum coadjutorum, qui jam nunc frequentiores sunt, origo refertur.”

XXIII. Perspectum omnibus est, quid exeunte quarto sæculo contigerit S. Augustino in Hipponensem Episcopum assumpto. Valerius præclarus Episcopus, non minùs adversa valetudine, quam senio confectus, exoptabat, ut S. Augustinus, tunc tantum Sacerdos, sibi in Hipponensi Cathedra assideret Coepiscopus, ut unà simul eidem Ecclesie præset, & demùm sibi decedenti esset in universo Pastoralis regimine successor: „Formidans idem „venerabilis senex, Valerius nempe, „& sciens se corpore, & ætate infirmis- „missimum, egit secretis litteris apud „Primates Episcoporum Carthaginensem, allegans imbecillitatem „corporis sui, ætatisque gravitatem, „& obsecras, ut Hipponensi Ecclesie

„ordinaretur Episcopus, quo sua Cathedralis non tam succederet, quam „Consacerdos accederet Augustinus.” Hæc leguntur in Vita S. Augustini scripta à S. Possidio *cap. 8.* ubi etiam narratur, quod, cum Megalium Episcopus Calamensis, Numidiæ Primas, Hipponam pervenisset, Valerius, adjunctis sibi reliquis Episcopis ibidem præsentibus, Clero, populoque nedum consentiente, sed etiam plaudente, effecit, ut Augustinus tunc Presbyter Hipponensem acceptaret Episcopatum eumque unà cum ipso Valerio administrandum regendumque susciperet. De hac sua electione Augustinus *in epist. 113. aliàs 110.* loquitur, & conqueritur, eo quia, vivente adhuc Valerio fuerit Hipponæ Episcopus ordinatus, quod, contra Nicænæ Synodi sanctionem, attentatum asserebat: „Adhuc in corpore „re posito beatæ memoriæ Patre, „& Episcopo meo Valerio, Episcopus ordinatus sum, & sedi „cum illo; quod Concilio Nicæno „prohibitum fuisse nesciebam; nec ipse „sciebat.” In eadem epistola S. Doctor refert, Severum Episcopum Milevitanum, propterea quod valdè metueret, ne, post sui obitum tumultus, ac contentiones excitarentur in designando successore, rem ita gessisse, ut vivens adhuc, futurum sibi in Episcopali Sede Successorem jam electum conspiceret; & quamvis in eam rem solius tantum Cleri accesserit consensus, ideoque complures meritò vererentur, ne, ob neglectum penitus populi iudicium, perturbationes, & dissidia orirentur, cum primùm rei gestæ ratio perspecta fieret; placuit nihilominus Omnipotenti Deo, ut pacatum res exitum haberet: „Deo placuit; „tristitia fugata est; gaudium successerit. Ordinatus est Episcopus, quem „præcedens Episcopus designaverat.”

Ipsa sunt Augustini verba: post quæ subditi, omnibusque diserte significat, se velle sibi in Hipponensi Ecclesia successorem Sacerdotem Eraclium: "In omnium vestrum notitiam, perfero; Presbyterum Eraclium mihi successorem volo:" ita tamen, ut, dum viveret, nollet se pastoralis cura, & sollicitudine penitus eximere, sed adiutorem, sociumque in illis perferendis habere Sacerdotem Eraclium, uti legitur *num. 6.* Quæ quidem Sancti Pastoris voluntas concordiam omnium plausu comprobata fuit. Et sicuti tunc non adfuit, qui maximas Deo Optimo gratias non retulerit, ita neminem nunc reperire est, qui in relata facti serie perspectissimum coadjutoriam cum futura successione exemplum non agnoscat; veluti etiam rectè perpendit Petrus de Marca *de Concord. Sacerd. & Imperii lib. 6. cap. 8. num. 8.* „Valerius Hipponensis Episcopus Augustinum in Ecclesia sua ordinari Episcopum facit, ut coadjutor, & cœpiscopus esset; ita, novo more, inquit Paulinus, non tam succederet, quam accederet. Cæterum ordinationem illam probavit Cleri, & populi consensus, & Episcoporum comprovincialium. Canones nihilominus Nicænos in ea violatos esse, fatetur Augustinus; non quia ipse successor, Valerio destinatus esset, sed quia Episcopus unâ cum illo fuit. Quippe Concilium illud vetuerat, ne duo Episcopi essent in una Ecclesia. Nam, quod spectat ad electionem successoris, nihil in ea reprehendebat, modò fieret cum consensu Cleri, & plebis, id est eorum, ad quos jus eligendi pertinebat. Certè ipsemet Augustinus successorem sibi constituit Eraclium in plenario Ecclesiæ suæ cœtu; cui electioni ut accederet Cleri, & populi Hipponensis con-

„sensus effecit, & acta consensus eorum per Notarios excipi iussit."

XXIV. Sacræ igitur antiquitati probatæ quoque noscuntur coadjutoriam cum futura successione, quoties ea sit Præsulis conditio, ut administrationi, & gubernio Ecclesiæ utiliter ampliùs præesse non valeat; quoties designatus coadjutor, & meritis polleat, & rerum agendarum scientia; quoties denique in coadjutore cooptando, ne aliena jura lædantur, eorum exquiratur obtineaturque consensus, quorum, suffragiis Episcopi electio esset perficienda. Hæcque planè methodus illa est, quæ constanti usu recepta nostris hisce temporibus servatur. Neque enim Prælati Coadjutorem sibi exposcentis preces recipiuntur, nisi claris, ac undiquè certis probationibus doceat, se concredita sibi Ecclesiæ utiliter administrandæ imparem evasisse; nisi ad eundem planè perspicuitatis gradum demonstrat, postulatum coadjutorem doctrina, pietate, prudentia, cæterisque dotibus instructum esse, quæ ipsum Prælatura dignum, ejusque muneribus sustinendis idoneum constituent; nisi demùm, ubi agatur de Ecclesiastica dignitate, quæ prævia electione, vel nominatione, conferri soleat, eorum proferat consensum, qui eligendi, vel nominandi jure potiuntur. Utque insuper illud declinetur incommodum, quod S. Augustinus contigisse conqueritur, dum ipse à Valerio in Hipponensis Ecclesiæ coadjutorem assumptus fuit, quicumque Episcopi coadjutor constituitur, consecratur quidem, & ipse Episcopus, ut dum coadjutus legitimo detinetur impedimento, Ordinis munia obire possit, at titulum non consequitur illiusmet Ecclesiæ, cujus administrationi, ac regimini adlaboret, ne duo simul sedeant in una Episcopali Sede

Epis-

Episcopi, sintque duo unius Ecclesiæ Sponsi, sed titulo solummodò donatur alicujus Ecclesiæ in partibus Infidelium sita; à cujus vinculo tunc demùm solvitur, cum vita functo Episcopo, cui adhaererat coadjutor, administrandam assumit jure suo Ecclesiam, cui antea adjutricem operam ut coadjutor præstiterat.

XXV. Ignorata Nobis non est responsio, quæ recensitis hucusque rationibus, claris ceteroquin, ac planè perspicuis, opponitur. Objicitur nempe, locum iis esse, cum agitur de coadjutore in Episcopali Ecclesia, vel insigni aliquo monasterio statuendo; secus verò, si res sit de Parochiis, Canonicibus, cæterisque inferioribus Beneficiis residentiam adnexam habentibus; facile siquidem intelligi posset, justam subesse necessitatem occurrendi indigentis Episcopalis, vel Abbatialis Ecclesiæ, etiam per coadjutorem cum jure futuræ successione adscitum, si Episcopus, vel Abbas, ex infirmitate, ingravescente ætate, vel alio quovis impedimento, gravissima onera sibi imposita perferre non valeant; at non ita facile captu esse, quænam tanta urgeat necessitas, ut Parocho, vel Canonico, inhabili effecto, statim adjungatur coadjutor, cui non modò spes, sed certum jus succedendi in Beneficio addicatur, eum, & Parochus, in cura animarum obeunda, satis à Vicario sublevari, & adjuvari possit, & quodcumque Capitulum, utpotè ex pluribus Canonicis, & Beneficiatis compositum, quamvis aliquis ex ipsis, justo impedimento detentus, perpetuò abesse cogatur, valeat quam facile absentis onera in reliquos ita distribuere, ut nullum Ecclesiæ Divinoque cultui detrimentum irrogetur; quo quidem seposito detrimento omnis illic cessat legitima causa, quæ coadjutoriam jus-

tificare possit. Posito autem legitimæ ac urgentis causæ defectu, consuetæ audiuntur oblocutiones, ex coadjutoriis videlicet insurgere votum captandæ mortis alterius, & expectativas gratias, à sacro Tridentino Concilio proscripitas, in usum revocari.

XXVI. Verùm, si Episcopo, aut Abbati rectè adjungitur coadjutor, etiam cum jure futuræ successione, ne illis justo aliquo impedimento præpeditis, Episcopatus, vel monasterii regimen negligatur, vel detrimentum aliquod subeat, quamvis fortè posset Episcopi suffraganei, aut Vicarii opera, rebus omnibus opportunè consuli; idque ea de causa, quòd experientia compertum sit, Ecclesiæ longè utiliùs esse, potius quam à Suffraganeo, seu Vicario regi, administrarique per idoneum coadjutorem, qui regimini curas, & sollicitudines eò libentius aggrediatur, quò tutiorem spem fovet, se in susceptis muneribus diutiùs permansurum, si coadjuto Episcopo, vel Abbati superstes fuerit; cur umquam reprobandus erit, longeque removendus à Parochialibus coadjutor cum jure successione, quotiescumque Parochus, inhabilis factus, officii sui partes implere re ipsa non valeat; quoties coadjutor non constituitur, nisi ex præcedentibus legitimis documentis constet de illius merito & idoneitate; ac demùm quoties manibus veluti tangitur, recto animarum gubernio aptiorem, utiliorumque evadere Sacerdotem coadjutorem cum futura successione, quolibet alio Sacerdote, qui nulla spe fretus obtinendæ Parochialis mercenariam operam suam præstet? Præterea, quod ad Canonicos attinet, quamvis Capitulum non adeo exiguo Canonico-
rum numero constet, cum tamen quandoquæ contingat, nonnullos ex iis in Capituli negotia expedienda in-

cum-

cumbere, aliquos jubilationem emeritos, alios demum aliis de causis Choro non interesse, indeque non exiguum Divini cultus detrimentum oriri; quis unquam bona fide contendere poterit, hisce urgentibus circumstantiis, haud licere adungere Canonico ætate confecto, & Ecclesie non amplius inservire valenti, coadjutorem cum futura in Canonicatum successione? Huc tota re perducta, non nisi per summam injuriam dicitur, aut redintegrari expectativas gratias à Concilio Tridentino proscriptas, dum admittuntur coadjutorie cum adnexo futuræ successionis jure; siquidem coadjutorie numquam ferè expediuntur, nisi expresus coadjuti præcesserit consensus, qui in expectativis nullo modo requirebatur, aut per coadjutorias pravum induci votum captandæ mortis coadjuti cum idem, & potiori fortè jure, asseri posset de Episcoporum, & Abbatum coadjutoribus, & tamen nil tale obmurmuretur, vel certè spernatur, si quid ejusmodi exaudiri contingat; cumque etiam posset idem de illis affirmari, quibus pensiones reservantur super Episcopatibus, Abbatibus, Parochiis, & Canonicatibus, nec tamen tale quid objiciatur; cumque demum præponderare omnibus debeat necessitas consulendi Ecclesie, qua inspecta, omnem planè vim ac pondus amittunt, non minùs exaggeratum alienæ mortis votum, quam jactata hæreditariæ successionis species in Sanctuarium illata: »Tota coadjutoriarum amaritudo »considerari potest vel in voto captandæ mortis, in quo fundatur reprobatio expectativarum, vel in »successione quasi hæreditaria in Beneficio, vel in eo, quod per hujusmodi gratias minùs idonei in Ecclesia ingeruntur. At primum excluditur per consensum, & requisitio-

»nem coadjuti; neque enim datur »coadjutor invito, nisi in casu dilapidationis, cum ablatione administrationis, à quo de jure veniat perpetuò suspendendus, aut in casu »dementis. Secundum excluditur per »litteras commendatitias aut Episcopati, aut Capituli de qualitatibus »coadjutoris, & indigentia Ecclesie. »Tertium accidit contra mentem summi Pontificis ex sinistra informatione, quæ in qualibet gratia provisiva »intervenire potest. Ita optimè describit Joannes Solier in *Notis ad Institutiones Canonicas Lancellotti lib. 1. tit. 16. de Coadjutore §. 1.* quod etiam repetitum legitur à Fiesac de *sacra Episcoporum auctoritate cap. 14. §. 2.*

XXVII. Neque verò dissimulare volumus ea, quæ de coadjutoriis cum futura successione à Concilio Tridentino fuerunt constituta. Cum enim in eo sedula disquisitione disceptatum fuisset, an penitus tollendæ essent hujusmodi coadjutorie, in eam demum sententiam itum est, quæ expressa legitur sequenti decreto *cap. 7. sess. 25. de reformat.* quo cautum fuit, ne in posterum coadjutorie enuntiatae quocumque in Beneficio locum obtinerent: »In coadjutoriis quoque cum futura »successione idem posthac observetur, ut nemini in quibuscumque Beneficiis Ecclesiasticis permittantur. Verùm, eum exinde perpensum rectè fuisset, perfacile fieri posse, ut Episcopatus, vel monasterium, ob contractam ab Episcopo, vel Abbate rerum gerendarum inhabilitatem, ingens aliquod detrimentum subirent; non abnuò Concilium, in hac facti specie, coadjutoriis cum futura successione locum relinquere; dummodò tamen allata causæ à Summo Pontifice rectè perpensa, eidemque probata fuissent, & designandus coadjutor iis omnibus polle-

polleret qualitatibus, quæ ad probum, satisque idoneum Prælatum efformandum desiderantur; »Quod si quando »Ecclesie Cathedralis, aut monasterii »urgens necessitas, aut evidens utilitas postulet, Prælato dari coadjutorem, is non aliàs cum futura successione detur, quam hæc causa »priùs diligenter à Sanctissimo Romano Pontifice sit cognita, & qualitates omnes in illo concurrere certum sit, quæ à jure, & decretis »hujus sanctæ Synodi in Episcopis, »& Prælatibus requiruntur. Cum igitur Concilium in universum coadjutorias cum futura successione interdixerit in omnibus Beneficiis Ecclesiasticis, subindeque à generali sanctione exceperit Episcopatus, & monasteria, nullo penitus verbo facto de inferioribus Beneficiis, validum exinde illis suppetit argumentum, qui coadjutorias cum futura successione ab inferioribus Beneficiis excludunt. Inspiciatur Fagnanus in *cap. Nulla, num. 69. & seq. de concess. præbendæ.*

XXVIII. Hujusmodi argumenti vim sanè agnoscimus; at nihilominùs arbitramur, neque potuisse, neque voluisse Tridentinos Patres vinculum injicere Romanis Pontificibus, ne justis ac validis urgentibus causis, coadjutores cum futura successione in inferioribus Beneficiis valeret constituere; sed tantum voluisse monitum quoddam iis relinquere, ne suam hæc coadjutoriis præstent auctoritatem, nisi cum re ipsa debita circumstantia id expostulent; cum nempe alia reverà non suppetat ratio Ecclesiarum necessitatibus consulendi; utque hujusmodi coadjutoriarum numerum in immensum excrescere non sinant, ne collatorum jus omninò, vel magna ex parte impediatur, neve Ecclesiasticorum coetus justa fraudetur spe concurrendi, & assequendi Beneficia,

quæ identidem per dioceses vacare contingit.

XXIX. Neque profectò arbitraria est hujusmodi interpretatio; innititur enim textui ejusdem Concilii in *cap. 21. sess. 25. de reform.* ubi hæc leguntur: »Postremò sancta Synodus, omnia & singula; ubi quibuscumque clausulis & verbis, quæ de morum reformatione, atque Ecclesiastica disciplina, tam sub fel. »rec. Paulo III. ac Julio III, quàm »sub Beatissimo Pio IV. Pontificibus Maximis, in hoc sacro Concilio statuta sunt, declarat, ita decreta fuisse, ut in his salva semper »auctoritas Sedis Apostolicæ, & sit, »& esse intelligatur. Innititur præterea usui ac consuetudini jam inde statim post Concilium observatæ, & in hæc nostra tempora productæ; cui quidem in ejusmodi circumstantiis quantum ponderis & auctoritatis insit ad rectam legum intelligentiam assequendam, nemo ignorat. Vix enim absoluto Concilio ac dimissis Patribus, Cardinalis Navagerius ad suam Varonensem Ecclesiam reversus; seque postrata valetudine sentiens affectum, à Pontifice Pio IV. petiit, obtinuitque, sibi in coadjutorem cum futura successione in eadem Ecclesia adjungi Clericum Augustinum Valerium, sororis suæ filium, qui subinde ad Cardinalitiam dignitatem assumi promeruit; qua in re suum illi favorem præstitit S. Carolus Borromeus, agendo apud eundem summum Pontificem avunculum suum, ut contrariis quibuscumque derogaret, utpotè qui Augustini merita optimè noverat; quemadmodum legere est in illius Vita à Joanne Ventura conscripta, & hoc ipso anno 1754. Venetiis prælo restituta *pag. 35.* In Datarie quoque Regestis extant exempla coadjutoriarum cum futura successione in

Beneficiis inferioribus, quæ sub Pontificatu tum Pii IV. post absolutum Concilium, tum S. Pii V. tum cæterorum successorum Pontificum fuerunt expeditæ. Innititur tandem aliis quoque ejusdem sacri Concilii capitibus. Prægnantia siquidem, & universalia sunt verba *cap. secundi sess. 7. de reformat.* "Nemo, quacumque etiam dignitate, gradu, aut præ eminentia præfulgens, plures Metropolitanas, seu Cathedrales Ecclesias, in titulum, sive commendam, aut alio quovis nomine, contra sacrorum canonum instituta, recipere, & simul retinere præsumat." Prægnantia item, & universalia sunt quoque verba capituli septimi sess. 14. de reformat. "Cum etiam, quis per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab Altari avelli debeat; qui sua voluntate homicidium perpetraverit, etiamsi crimen id nec ordine judiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad sacros Ordines promoveri possit; nec illi aliqua Ecclesiastica Beneficia, etiamsi curam non habeant animarum, conferre liceat; sed omni Ordine, ac Beneficio, & officio Ecclesiastico perpetuò careat." Prægnantia denique, & universalia sunt pariter verba capituli quinti sess. 24. de reformat. Matrim. "In contrahendis matrimoniis, vel nulla omninò detur dispensatio, vel rarò, idque ex causa, & gratis concedatur. In secundo gradu numquam dispensetur, nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam." Attamen, his minimè refragantibus, perspectum est omnibus, Apostolicam Sedem dispensasse anteactis temporibus, & identidem dispensare super retentione plurium Episcopatum in quibusdam regionibus, ubi id in Catholi-

cæ Religionis utilitatem vergere judicatur, quemadmodum superius quoque animadvertimus. Nec etiam desunt exempla dispensationum, quibus indultum est homicidis voluntariis ad ordines jam promotis, ut sacra altaris ministeria obire possent; immò, & aliqua reperire licet, quamvis rara admodum exempla similis, & majoris dispensationis concessæ iis, qui voluntarii homicidii crimen perpetrarunt, antequam Ordinibus initiarentur, sive Conciliare interdictum eos tantum afficiat, qui antequam ordinarentur, hominem interfecerunt, sive ad eos quoque protendatur, qui post susceptos Ordines, hujusmodi crimine se se obstrinxerunt; qua de re videndum Fagnan. in *cap. Henr. num. 25. & seq. de Cleric. pugnantis in duello.* Ad hujusmodi autem lenitatis ac clementiæ gradus adduci se Romani Pontifices passi sunt, non primis quibusque supplicantium precibus, sed postquam pluries exhibitas obtestationes rejecerant; postquam gravissimum crimen publica ac insigni delinquentis poenitentia expiatum fuisse constabat; postquam denique ab Ordinario loci, aliisque Ecclesiasticis viris, habita fuerunt certa, & planè authentica testimonia tam de expletis peculiaribus poenitentia actibus, datoque præclaræ virtutis exemplo per diurnum probatæ vitæ tenorem, quàm de spirituali utilitate, quæ in proximos per eum, qui dispensationem petit, obventura speratur, quoties illi ad majores Ordines indulgeatur; sive eorumdem antea adeptorum exercitium restituitur. Complura tandem exempla suppetunt dispensationum super impedimentis matrimonii concessarum, ac solutionum pecuniæ in earum concessionibus injunctarum. De omnibus his legi potest Cardinalis Pallavicinus in *Hist. Concilii*

Tridentini lib. 27. cap. 8. num. 21. ubi plenè ostendit tum prædictorum omnium necessitatem, quamvis Conciliaris obster prohibitio; tum exactæ inde pecuniæ in pietatis opera erogationem; tum denique inculpabilem agendi rationem à S. Pontifice Pio V. initam, qui Successoribus omnibus præclarum reliquit lenitatis exemplum, ne asperiores ac difficiliore in denegandis dispensationibus sese exhibentes, Christifidelium animas præcipites ad perditionis barathrum propellant. Nunc autem ad coadjutorias revertentes, ex præadductis rationibus, atque exemplis colligimus, coadjutorias etiam cum futura successione in Beneficiis inferioribus reprobari, aut illicitas reputari non posse. Cæterum perperam jactari dicimus, per se ipsas immeritis Ministris Dioceses impleri; dum ut superius latè disseruimus, iisdem non patet aditus, nisi urgeat Ecclesiæ necessitas, cui aliter satis consuli non posse, legitimis probationibus doceatur; ac nisi simul ex allatis authenticis documentis planè constet, coadjutorem virum esse Beneficio dignum, aptumque ad rectè ac sedulò implenda munera, quæ ipsi, dum designatur coadjutor cum futura in eodem Beneficio successione, exercenda demandantur.

XXX. Aliquandò Episcoporum querelis locus factus est ob exemptionem nonnullis ipsorum subditis concessam ab illorum jurisdictione ordinaria. At id rarò admodum, & non sine gravissima causa factum est, aut fit; petens enim exemptionem à suo Ordinario, probare debet sævitiam contra se exercitam, aut justum timorem, quod ea exerceatur. Videantur Loterius de *Re Beneficaria lib. 1. quæst. 24. num. 30. & seq.* Pignatellus *consult. 124. tom. 10. & Rota decis. 280. part. 5. tom. 1. recent.* Nec petitæ

exemptioni via aperitur, nisi audito Ordinario, ipsoque fraternè admonito, ut mitius agat, & juxta praxim Congregationis Episcoporum, & Regularium, etiamsi adsint probationes sævitæ, vel justitiam timoris, ut plurimum prohibetur tantum Ordinario, ne procedat ad actus ir retractabiles excommunicationis, suspensionis, interdicti, carcerationis, sequestrationis, seu alterius similis detentionis, nisi prius aut eadem Congregatione, aut Metropolitanano certioratis, & obtenta ab ipsis facultate procedendi. Quod si aliquis in fragranti, uti dicitur, fuisset comprehensus in aliquo gravi delicto, tunc Ordinario numquam intelligitur subtracta facultas procedendi adversus prædicto modo delinquentem, juxta responsum ejusdem Congregationis editum die 5. Martii 1660. quo nihil moderatius excogitari potest.

CAPUT XI.

De quarto capite relationis status Ecclesiæ.

Pertinet quartum caput ad Regulares, de quibus hoc ipso Tractatu jam plura disseruimus; ideoque per pauca nunc supersunt addenda, eaque minimè spectantia ad Regulares in propriis claustris degentes, sed ad eos potius, qui mallent extra religiosas domos vagari, aliosque illos, qui è claustris ob patrata crimina fuerunt expulsi; de quibus non destiterunt Episcopi, in relationibus status suarum Ecclesiarum, opportunas instructiones, & providentias exposcere.

II. Perspecta cuique est Concilii Tridentini sanctio *sess. 24. cap. 19. de Regularibus* edita, qua cavetur, ut quilibet Regularis suam oppugnaturus Professionem, si quinquennium ab ea